

Pojedini brojevi:	Mjesečna pretplata:
U Beogradu i u krajevima zaposjednutim od c. i kr. lista po cijeni od 10 halera	U Beogradu i u krajevima zaposjednutim od c. i kr. lista za jednu i sl. grupu 2-50
U monarhiji 12 halera	U Beogradu sa dostavom u kuću 3-00
	U monarhiji 3-00
	U inostranstvu 4-50

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje pretplate Topličin venac broj 21. Telefon broj 25.
Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38. Telefon broj 245.

RATNI IZVJESTAJI

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera

Kb. Beč, 2. decembra.

Istočno bojište:

Primirje.

Talijansko bojište:

Na visoravni Asiaga u području Monte Tomba, kao i na donjoj Pjavi razvili su se na vrijeme topnički bojevi.

Na 26. decembra ujutro, povukli smo naše čete, koje su ležale ukopane na desnoj obali Piave kod Zensona na lijevu obalu. Neprijatelj, koji je ovu našu mjeru primjetio istom na 31. decembra, podržavao je sve do tog dana vatru protiv ovih ispražnjenih položaja.

Načelnik glavnog stožera.

Engleska režija

Svakim danom, koji prolazi od prvih odlučnih pregovora između delegata središnjih vlasti i Rusije, biva sve jasnija metoda, koju upotrebljuju vodje engleskog naroda, da bi se snažili u novim činjenicama. Prvo je došla uzrujanost britanske hajkačke štampe, koja je ponovo dokumentovano spremnost Austro-Ugarske i Njemačke za mir predstavljala u svima bojama kao davno poznatu privotornu igru, nedostojnu svakog ozbiljnog ispišivanja. Tu je bio francuski ministar spolnih poslova, Pichon, koji je u komori pušten kao prva ličnost, što ima da zauzme stanovište prema promiljenom položaju. Tu je bio Wilson, koji je otvoreno izjavio, da nema nikakvog pcvoda za pregovaranje sa neprijateljem, koza ne zastupa narod sam, nego vojnička kasta. Tu je najposlije bila i Italija, koja je najradikalnije postupala, iskrenući potpuno događaje u Brest-Litovsku pred svojom zemljom, te se napravila za čudo nalvna, kao da nije ništa ni bilo. Medjutim u toku božićne nedjelje osjetili su oni odgovorni u Londonu, da je vijest sa Istoka dublje prodrla u narode sporazuma, nego što je to moglo biti prijatno njihovim državicima. Osobito tok londonskog radničkog kongresa, u kome je jasno došao od izraza otpor masa protiv novih regrutovanja, mogao je Lovdu Georgeu dati razloga za promišljanje. I za čas se on na nešto drugo predomislio, te okrenuo ogrtač prema vjetru. Ako neko uvijek ima na jeziku principe o pravičnosti i najvraćih svetinla naroda, onda se barem mora tako ponašati, kao da mu je ozbiljno stalo do stvari. I Lloyd George upućuje pismo radništvu, gdje mu je znatno blažiji ton, nego u njegovom posljednjem govoru, što ga je držao u donjoj kući. Tu je dao na znanje, manje ili više skriveno, — ali svakojako jasno, — da politika bezuslovnog odbijanja stanovišta središnjih vlasti ne mora ostati kao politika engleske vlade. Neće se pogriješiti, ako se dovedu u vezu posljednje izjave britanske liberalne štampe sa ovom prividnom

Kolebanje sporazumnih sila

Ukrajinski izaslanici stigli u Brest-Litovsk. — Uspostavljena željeznička veza sa Petrogradom. — Krunsko vijeće u Berlinu.

promjenom mišljenja njenog diktatora. Ako i izgleda nejasna i skraćena vijest „Manchester Guardian“-a — koju je uostalom Reuter već demantovao, — da će zapadne sile ozbiljno ispitati mirovne prijedloge središnjih vlasti, ipak se tu već vidi osnovni ton muziko. Na prividan pristanak koalicije na mirovne ideje, ustanovljene u Brest-Litovsku podsjeća takodje i vijest jednog drugog lista, koji zna, da između saveznika postoji živahna izmjena mišli, te drži, da je ovaj predmet svakako vrijedan, da se vlade njime zabave.

U trenutku, kada na istoku duh časti i pomirljivosti gradi na istoku znatno parče budućnosti, engleska politika slavi ponovo orglje laži i privotnosti. Ljudi oko Lloyd Georgea hoće da se osiguraju u posljednjem trenutku protiv eventualnih mogućnosti pomoću dobro predstavljene uvidjavnosti, da bi prema spolja ostala čista njihova savjest, čiji glas oni svakom prilikom patetički guraju naprijed. Kako upravo stoji sa ovom savješću, to pokazuje svaki dan redom. Baš-prije kratkog vremena pao je ruskoj vladi u ruke jedan šifrovani telegram za francusku vojnu misliju na rumunjskom frontu, gdje je bilo vazdan uputstava za organizovanje otpora protiv novog režima u Petrogradu. Francuska mislija imala je sa ukrajinskom radom zajedno udesiti, da se sporazum otegne do proljeća, kako bi Nijemci na zapadu bili potučeni prije, nego tamo stignu pojačanja sa Istoka. Ova depeša, koja je bila očigledno upućena protiv mira, te predstavlja samo mali priloz političkom vođenju režije u Engleskoj, neka zamisli svaku daju riječ o poštenim namjerama Lloyd Georgea. Britanski premijeru je već odavno skinita obrazina s lica, te se promišljen svijet neće uhvatiti u njegove virove.

Pregovori za mir

Otvoren saobraćaj između Finske i Njemačke.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Haag, 2. januara.

„Times“ javlja iz Petrograda: Između Finske i Njemačke saobraćaj je otvoren.

Trockij o odnosu Japana prema Rusiji.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Zürich, 2. januara.

„Ruskoje Slovo“ javlja, da se, kako izgleda, Trockij ne strahuje japanskog napada. Japan bi, po njegovom mišljenju to učinio za vrijeme mirovnih pregovora, kad bi bio siguran, da bi mu to poduzeće donijelo naročite koristi. Ali se mora uzeti u obzir, da trenutno između Japana i Amerike postoji suprotnost, koja se ne može oporeći, i da Amerika ne bi bila voljna da rus-

ke trgove ustupi Japanu i da potpomogne napad Japana protiv Rusije.

Trockij o mirovnim uslovima.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Stockholm, 2. januara.

Trockij je u Aleksandrovskom pozorištu držao govor, u kojem je rekao, da nipošto ne će prihvatiti mirovnih uslova, koji se ne bi slagali sa temeljnim principima revolucije. On će eventualne mirovne uslove predložiti narodnoj skupštini, pa ako ih ova prihvati, on će — Trockij — napustiti svoje mjesto.

Pitanje učestvovanja sporazumnih sila.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Berlin, 2. januara.

Iz parlamentarnih krugova saznanje dopisnik „Az Est“-a, da se na mjerodavnom mjestu ne smatra kao isključeno, da vlade sporazumnih sila žele da ma u kome vidu učestvuju u pregovorima u Brest-Litovsku, jer ih mora interesovati, da o svemu što se tamo događa budu obaviještene pa da i svoje prste umiješaju. Medjutim u Berlinu nijesu voljni da se, u nadi mogućeg učešća sporazumnih sila, ma i za najkraće vrijeme, prekinu s Rusijom otpočetki mirovnih pregovora. S Rusijom će se bez sporazumnih sila mnogo brže moći postići sporazum a ne može se računati na to, da bi se sa zapadnim silama mogao tako skoro postići sporazum.

Engleska štampa o Rusijinoj želji za mirom.

Kb. Amsterdam, 2. januara.

„Manchester Guardian“ piše: Može se uzeti, da cijela Rusija želi mir. Ali lijepe riječi ne mitenijaju ništa činjenicu, da je sasvim jasno, da Rusija diže ruke sa ramijskih ruskih oblasti. Ali ova činjenica ne u stvari tiče samo onih narodnaka koje se upravo odnosi. Čega se Rusija odriče, ni jedna druga vlast neće težiti, da to natrag zahtijeva.

Značajne izjave engleske štampe

Za brzu izjavu sporazumnih sila.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Rotterdam, 2. januara.

Javlja se iz Londona: Poslije prve žestoke larme Northcliffeove štampe sve je jasnije, da odgovor središnjih vlasti nailazi u mjerodavnim krugovima Engleske na izvjestu predusretljivost. Tako piše „Manchester Guardian“, da nema smisla pokušaj, da se izjide na kraj sa teškim i zamršenim položajem, buncajući o mirovnoj zancji i njemačkim spletkama. Ako britanski narod treba da ostane složan, da se može posvetiti i dalje svom energijom vođenju rata, onda mora biti uvjeren u to, da se ni jedna prilika neće izgubiti, koja bi mogla rat časnog za-

vršiti. Saveznici treba da objasne, iz kakvih uzroka smatraju ponude kao nedovoljne. „Westminster Gazette“ naglašava, da savezničke vlade sada moraju dati zajedničku izjavu i to brzo, da ne bi neprijatelj imao diplomatsko prvenstvo i sve koristi, što idu uz to.

Zbliženje Amerike prema novoj Rusiji.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Berlin, 1. januara.

„Berliner Zeitung“ javlja iz Züricha: Kako švajcarski brzojavni uređ izvještava „Ruskoje Slovo“ javlja:

Trockij je u svome izvještaju sovjeto izjavio, da su ga posjetila dva zastupnika američkih velikih kapitalista, da ga obavijeste o struji, koja u Americi vlada u korist što skorijeg sporazuma s Rusijom. Ali je Trockij mišljenja, da je ovo samo praktično razmišljanje i da u Americi nema nikakvih simpatija prema ruskoj revoluciji.

Orlando o pitanju mira

Kb. Zürich, 2. januara.

U talijanskom senatu saopštio je predsjednik, da Titoni zbog slabosti odustaje od svoje interpelacije i da je pisмено izjavio, da namjerava da sudjeluje na uspjehu nacionalnog otpora, kako ga to vlada želi. Poslije više senatora govorio je ministar predsjednik Orlando, koji je kazao, da pregovori između boljševika i četvornog saveza iziskuju najdelikatniji bezuslovni postupak od strane Italije, pošto se svakako saveznici tek moraju sporazumjeti. On sa svoje strane vjeruje, da se radi na pokušaju središnjih vlasti da održe na visini raspoloženje u vlastitim zemljama, a da u isto vrijeme pogoršaju raspoloženje u zemljama sila sporazuma, koje takodje hoće mir, ali samo trajan mir. One ne učestvuju u pregovorima u Brest-Litovsku, jer ne priznaju vladu boljševika, dok ustavotvorna skupština ne progovori, i što su znatni dijelovi ruske države protiv sadašnje vladavine. Središnje vlasti nude status quo, koji je poslije tolikog krvoprolića duboka uvreda po sile sporazuma. Savez središnjih vlasti osigurava do duše političku nezavisnost posjednutih država, ali ne govori ništa o njihovoj privrednoj nezavisnosti. Isto tako ne teže središnje vlasti za zajedničkim aneksijama, ali svakako za takvim, čije bi odobrenje iznudili od naroda dotičnih krajeva. U takvim okolnostima sile sporazuma stavljaju jedino iz miroljubivosti u pravu svjetlost brest-litovsku mirovnu ponudu i protestuju, što središnje vlasti stvaraju od ideje mira sredstvo za rat.

PODLISTAK

Srpski narodni običaji

II.

Zavetina -- sabori

Kao što svaka srpska kuća slavi po jednoga sveca u godini, tako isto i svako selo ima po jednoga, koga slavi da ga zaštititi od grada, suše i t. d., i da mu donese rodnju godinu. Ta seoska slava zove se zavetina, i po svemu pa i po načinu kako se vrši, može se misliti, da i ona svoje porijeklo vodi još iz staroga neznaboškog vremena. Seoska slava se slavi pod kakvim velikim, lijepim i zdravim drvom u selu, kome je na stablu urezvan krst i koji se zove zapis. Na ovo drvo narod gleda kao na neku svetinju; grijehota je na njega peti se ili mlattiti mu rod ako je rodno, a već posjeći ga bilo bi najveće zločinstvo, nitl na to ko i kad pomišlja.

Na sam dan zavetine iskupljaju se pod zapis svi seljani, i pošto sveštenik očita molitvu i osveti vodicu, kreću se svi gologlavi najprije kroz selo, pa onda po žitima i livadama. Pred svima, pored ikone svečeve, nosi se i veliki krst; zbog toga se oni u nekim krajevima zovu krstonoše, a zbog toga se i za cio taj običaj kaže: nositi krsta. Idući tako kroz selo

i preke polja, krstonoše pjevaju dva i dva molitve, kojima mole Boga za rodnju godinu, i kad tako sve obidju, vraćaju se opet pod zapis. Pošto sveštenik tu ponovo očita molitvu, i zapis se obnovi skidajući onaj odživak, koji se na urezavome krstu za godinu dana uhvatilo, onda nastaje gozba, koju daju bilo imućniji domaćini poredom svake godine, bilo da svaki krstonoša od kuće sam po nešto od jela i pića donese.

Gdje u selu ima crkva, tamo krstonoše od nje polaze i njoj se vraćaju gdje i gozbu drže.

Običaj nositi krsta, u nekim su krajevima Srbije primili i Vlasti (Rumunji) od Srba.

U Srbiji, i van nje, i svaka srpska crkva ima svoju slavu, i ona je s'avi isto onako kao što i svaka kuća slavi svoje krsno ime. I ona vrši i vjerski običaj i dočekuje i časti goste. Ove crkvene slave su znamenite zbog toga, što su se o njima, kod crkava i manastira skupljali sabori, koji su, naročito u Srbiji u tursko vrijeme, bili od velike važnosti u životu srpskog naroda.

U jednom svom djelu pok. M. Gj. Miličević je iznio živu i vjernu sliku srpskoga sabora kod crkve, i mi je ovdje donosimo, samo skraćenu i zaokrugljenu:

„Sabor nije samo masa bogomoljaca, koji su crkvi ili manastiru došli Bogu na molitvu, da traže oprostaja

grijesima i blagodati radovima svojim; nijesu to ni samo oni ljudi, koji su s čisto životnim potrebama došli na taj skup, da prodaju što im je suvišno i da kupe što im je potrebno; nije tu ni tek bezbrižna mladež, kojoj se igra i kad se jede i kad se spava, nego je na saboru sve ono što život životom čini: tu vidiš starca, koji se priklanja pred obrazima božijih ugodnika; vidiš stariću koja cijeliva ikonu i kiti je zelenim bosiljkom; susrećeš koji po saboru traži za sina djevojku; vidiš majku koja razbira za dom i rod onih što joj se javljaju za njenu keer; srećaš odivu koja traži braću i sestre iz roda svog; sukobljavaš zeta koji se sastaje sa svojom milom tazbinom; vidiš kinete koji tom prilikom hoće da se razgovara sa susjednim kmetovima o nekim poslovima sela svoga; vidiš trgovčica, kalauza koji motre, šta se može jevtino kupiti i skupo prodati; nailaziš na slijepca koji guzlama buđi naše stare, na prosjake koji lištući za Boga potsećaju na Boga.“

Još u oči slave crkvene i za visoka sunca počinje narod crkvi dolaziti. Na kolima i pješke vrvi svijet sa svih strana; svaki se žuri da nadje zgodno mjesto gdje da ustavi kola i smjesti svoju porodicu, gdje da spusti svoju torbu; svaki gleda da je bliže svojih susjeda, svojih poznanika.

Oni, koji žele da čare na saboru, došli su još ranije, uhvatili ili zakupili

zgodnija mjesta i izradili ognjišta, da gotove kavu i jela, neki je podigao sebi i malo zaklona od sunca ili kiše, tu je svaki poredjao svoje sudje s pićem i od posudja koje je potrebno da goste može poslužiti: tu je kava, šećer, slatko, rakija, vino i pivo.

Sutra dan je služba u crkvi, a poslije službe sabor postaje žilvi. Oko nebrojenih vatri okreće se razno pečivo: svuda se već počimje točiti piće, a kuda se god okrećeš služi se kava.

Oko podne ili malo doznite nastaje ručak. Ako koji od domaćina ima kod crkve naročito sagradenu porodičnu sovrnu, on sa svojim zasjedne za nju, a koji nema sovre, on traži hlad kakvog drveta, tu ruča i odmar se. Za vrijeme ručka dlže se u slavu i tada pucaju prangije i zvone crkvene zvona. Pošto se preruča, stariji sjede i razgovaraju se, doznite prohodaju malo po saboru, a mladež trči u kolo i veseli se.

Najveći sabori bivaju o Trojicama, Preobraženju, velikoj i maloj Gospojini, a i o Spasovu-dne, Blagovestima i Cvethu. Na tom saboru vri narod ne samo iz obližnjih sela nego i iz vrlo udaljenih krajeva; ako je samo lijepo vrijeme obično se kreće cijela porodica, a kod kuće ostane tek samo po jedan član porodice. Biva po kadkad da se kod nekih crkava skupi po nekoliko hiljada duša na sabor. Razumije se, da sve što na sabor ide obuće svoje sve-

Izmjena brzojava između bavarskog kralja i njemačkog cara

Kb. München, 2. januara.

Korespondencija „Hoffmann“ javlja: Između bavarskog kralja i cara Wilhelma izmijenjeni su o novoj godini ovi brzojavi: Njegovom Veličanstvu caru! Tebi i Njenom Veličanstvu carici šaljem najiskrenije želje, i želje za pobjedu. Protokla je ponovo godina dana najžešćih borbi, uspješnih i junačkih za našu i Vašu otadžbinu. Naše čete su se održale pred daleko nadmoćnijom silom i preduzimale pobjedničke napade. I uporna istrajnost i rad u pozadini ima u tome svojga učešća. Pa ipak u naših glavnih protivnika još nikako ne će da nestane ludila, da će moći savladati Njemačku i njene saveznike. Oni hoće, uprkos još prije godinu dana izjavljene gotovosti i sporazumu i uprkos volje za mir koja je u Rusiji izblila, da produže svoje krvavo djelo uništavanja. Njemački vladoci, slobodni gradovi, cio narod i dalje će kao i dosad ostati zajedno u slozi i odlučnosti, dokle današnji ugled našeg carstva i kulturni rad ne bude osiguran našim podanicima. Da će se taj srećni kraj velike borbe za Njemačku i njene vjerne saveznike postići, mi smo čvrsto uvjereni. Neka bi Tebe i Tvoj dom u tome Bog zaštitio i pomogao! Ludwig.

Njemački car je odgovorio ovim brzojavom:

Njegovom Veličanstvu kralju Bavarske! Iskreno blagodaram i toplu Vam Ja i Viktorija odgovaramo najprijetne želje o novoj godini. S blagodarom Bogu Mi možemo pogledati na proštu godinu, koja nas je vidila u junačkoj odbrani naše drage otadžbine i u sjajnim pobjedama. Bog će našoj pravедnoj stvari i u novoj godini podariti svoju pomoć u umjeće slomiti volju naših neprijatelja, koji još neprekidno hoće zločinački rat. Mi se čvrsto uzdamo u naš njemački narod, da će izdržati i posljednja iskušnja i u ovoj velikoj borbi izvojevati grančicu pobjede za slobodu i pravo. Neka Bog sačuva i održi Tebe i slobodnu Bavarsku u novoj godini! Wilhelm.

Događaji u Rusiji

Kerjenski u ArhangelSKU.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Hamburg, 2. januara.

Iz Londona javljaju: Iz ArhangelSKa saznaje „Times“, da se tamo nalazi Kerjenski kod novog guvernera pristanšta i da ponovo stoji u vezi sa engleskim poslanikom Buhananom.

Samostalnost Finske

Stockholm, 2. januara.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

„Aifonbladet“ doznaje, da je jedno finko izaslanstvo s ministrom predsjednikom na čelu upućeno u Petrograd, da s ruskom vladom ispita stvar o finkoj nezavisnosti. Kao što je poznato, pristali su na priznanje finske nezavisnosti kako kralj švedski tako i njemački državni kancelar grof Hertling, ako na to i Rusija pristane.

čano odijelo i namjesti se što ljepšo može.

Ovi su sabori u nekom pogledu Srbima ono, što starim Grcima bijahu olimpijske igre; na njima se ne igra samo narodno kolo, nego se i nadmeće snagom na razne načine; jedni, čuveni rvači, rvu se, drugi se nadbacuju kamena s ramena, neki se nadsakaju ili utrkuju, a bivaju i trke na konjima. Sve ovo nadmetanje prati se s najživljom radoznalošću od strane mnogobrojnih gledalaca sakupljenih na saboru.

Prije oslobodjenja od Turaka na seberima su se u Srbiji vršili i poslovi mnogo ozbiljnije prirode i većega značaja, poslovi, koji su bili od odsudnog utjecaja na budućnost cijeloga naroda. U to vrijeme sabori bijahu zadobili i veliku političku važnost; na njima se o'resniji narodni ljudi sastajahu i u svrhi razgovora o opštim narodnim stvarima; na saborima izmjenjivahu oni međusobno mišli svoje o stanju u kome se narod nalazaše i o načinu kako ono da se popravi. Ne imajuć svoje narodne države Srbima bijaše još jedino na ovim saborima moguće, onako u velikome, podhranjivati žiljak svijesti o svojoj prošlosti, gajiti nadu u bolju budućnost, pa su se najzad tu na saborima pripremala i bune protiv Turaka.

Osim porodičnog praznika krsnog imena, seoske slave i crkvenih sabora

Amerika u ratu

Taft o nedovoljnoj američkoj pomoći

Potrebno najmanje sedam milijuna Američana.

(Naročiti brzojav „Beogradski Novina“)

Haag, 1. januara.

Iz Londona se javlja: Bivši predsjednik Amerike, Taft, u svome govoru u Bostonu je izjavio, da pomoć od dva milijuna Američana, koji se misle otprilike u Evropu, daleko neće biti dovoljna. Najmanje bi bilo potrebno sedam milijuna Američana. Amerika mora sada prikupiti sve svoje snage radi uspješnog okončanja rata, ili se mora, kao što je to Njemačka radila, pripremati pola stoljeća za rat.

Neutralni sud o položaju i američkoj ulozi u ovom ratu.

Kb. Bern, 2. januara.

U uvodnom članku „Journal de Geneve“ razvija svoje misli o položaju Martin, koji odlično umije predstaviti sadašnje raspoloženje u Francuskoj. On upozorava prije svega na odličnu ulogu, koju sada igraju Sjedinjene Države u Evropi, u političkom i ekonomskom pogledu. Preplavljujući danas Evropu svojim proizvodima i novcem, pokušavaju sada, da sporazumne države prevuku u svoju političku pratnju. Činila ova američka intervencija mnogo prekorajuće okvir rata. Za saveznike znači to doduše spasavanje iz položaja, koji bi bez Sjedinjenih Država bio skoro očajan. Mora se međutim pripaziti, da Evropa ne postane američka Portugalska. Američko posredovanje pokazalo 1918. godine i dalje lagano svoj ekonomski i vojnički utjecaj. Pisac članka pita se, da li će Francuska biti u položaju, da uz pomoć 12 ili više mjeseci čekati na razvoj američke pomoći, da li najposlije slomila njemačke napadače. Naravno, da članak ostaje dužan za odgovorom. U najem toku svojih izvoda izlaže Martin posljedice i utjecaj ruske revolucije u novoj godini. On izjavljuje, da je ruska revolucija za saveznike opasnost, pošto donosi sobom mir, a ni jedna ideja ne zavodi toliko, koliko mir.

Italija u ratu.

Vojnički težak položaj

(Naročiti brzojav „Beogradski Novina“)

Zeneva, 2. januara.

„Echo de Paris“ piše: Gubitak Col del Rosai i Monte di bello vale znači za Talijane ponovno povlačenje obrambene linije, koju su konačno saveznici odredili. Gubitak ova dva visa pada vojnički veoma teško, pošto uvećava mogućnost koncentričnih napadača na važan sklop Grappa.

NEMIRI U NAPULJU

Zbog nestašice u životnim namirnicama.

Kb. Lugano, 1. januara.

Iz grada i provincija Napulja se javlja, da su tamo izbili nemiri zbog nestašice u životnim namirnicama.

Austro-Ugarska

Bolest poslanika Pernerstorfera.

Kb. Beč, 2. januara.

„Arbeiter Zeitung“ javlja, da se stanje zdravlja podpredsjednika poslaničkog doma Pernerstorfera, koji već nekoliko mjeseci boluje, posljednjih dana znatno pogoršalo, te daje povoda najozbiljnijoj zabrinutosti.

Njemačka

Hindenburg i Ludendorff u Berlinu. Kb. Berlin, 2. januara.

Wolfow ured javlja: Maršal pl. Hindenburg i general pl. Ludendorff stigli su danas prije podne u Berlin.

Sjednica frakcijskih vodja.

Kb. Berlin, 2. januara.

Juče je održana sjednica svih frakcijskih vodja u parlamentu, a pod predsjedništvom državnog tajnika, dra pl. Kühlmanna. U toku pregovora zahtijevala su obadva socijal-demokratska vodja, Scheidemann i Ebert, da se što prije sazove parlament.

Podmornički rat

Novi uspjesi podmornica

Kb. Berlin, 1. januara.

Wolfow ured javlja: Novi uspjesi podmornica u Biskajskom zaljevu, engleskom kanalu i Irskom moru: 25.000 bruto registrovanih tona. Među potopljenim brodovima bila je i teško oružana francuska barka „Chilli“ 1380 tona, sa šalitrom za Francusku, zatim jedan engleski parobrod, oružan sa nekoliko topova srednjeg kalibra, po svoj prilici pomoćna krestarica, izgleda i veličine „Corsicana“. Usljed eksplozije kazana odmah je potonuo. Dva natovarena velika parobroda istjerana su iz osigurane pratnje pucnjavom.

Potopljen engleski brod za istraživanje mina.

Kb. Amsterdam, 2. januara.

Engleski admiralitet javlja: Brod za istraživanje mina „Arhutus“ je torpedovan i propao je zbog rđavog vremena. Zapovjednik i 18 ljudi udavilo se. Tako isto je torpedovan izvidnički brod „Grise“. Ljudskih žrtava nije bilo.

Uspjeh jedne podmornice.

Kb. Berlin, 2. januara.

Wolfow ured javlja: Zapovjednik korvetski kapetan Kophamel, koji je proširio svoju plovidbu do kapverdijkih ostrva i kod Porto Grande dva velika braziljanska (bivša njemačka) parna broda potopio, vratio se sretno natrag. Osoblje i materijal je dobro izdržao plovidbu i dao nov dokaz kako o dobroj spremi posade, tako i sigurnosti rada naših podmornica, za koju se pored rada posade ima zahvaliti savjesnom radu radnicima naših brodarstvenih tvornica. Time oni pridonose sa svoje strane uspjesima podmorničkog rata a ujedno i konačnoj pobjedi Njemačke. Cjelokupni plijen sastoji se iz potapljanja jednog ljamčno američkog brodomonika, 8 parnih brodova i 5 jedrenjaka sa ukupno 45.000 bruto registrovanih tona. Među tovarom tih većinom iz Amerike za Italiju i Francusku upućenih brodova bilo je najmanje 10.000 tona ratnog materijala, dalje kože, pšenice, šećera i gume u većoj količini. Osim toga je podmornica sobom donijela 22 tone bakra kao dragocjeni prilog za njemačko ratno gazdinstvo. Car je podario zapovjedniku, koji se već odavna može osvrnuti na niz lijepih uspjeha, red pour le merite.

IZ FRANCUSKE KOMORE

Socijalistička izjava.

Kb. Paris, 1. januara.

Komora je raspravljala u ponedjeljak o prijedlogu privremenog plana za gazdinstvo, koji je senat odbio. U ime socijalističke grupe pročitao je Renaudel ovu izjavu: Grupa prima kredite za zemaljsku odbranu, ali stavlja primjedbe obzirom na diplomatski postupak, koji nije pravičan sa potrebama sadašnjih teških časova. Ministar spoljnih poslova već

je često objašnjavao ciljeve izvršenih takih ovoga postupka, ali čutanje svih savezničkih vlada o opštim glavnim principima, stvara za nas polagano neko stanje moralne počinjenosti, koja šteti našu stvar. Obzirom na Clemenceauov otpor za izdavanje pasosa socijalističkom izaslanstvu u Stockholm, kaže izjava, da bi socijalisti trebali pozvati ruske revolucionarce da ne zaključuju zaseban mir, nego da rade samo na tome, da dodje do opšteg mira na osnovu prava naroda za stvaranje potrebnih garancija i sigurnosti. Grupa izjavljuje, da polaže na to važnost, da bude riješena svoje odgovornosti do vremena, kad će od vade tražiti neizostavno određenje njenog diplomatskog vođenja rata.

Najnovije brz. vijesti

Iz tabora sporazumnih sila.

Kb. Paris, 2. januara.

Savjet sila sporazumnih za nabavku ratnih potreba držao je danas poslije podne svoju sjednicu, u kojoj su učestvovali zastupnici Engleske, Italije i Amerike. Vijećalo se o pitanjima, koja se odnose na nabavke iz Amerike i neutralnih zemalja i o onima, koja s time stoje u vezi.

Grad i okolica

Dnevni kalendar.

Danas je četvrtak 3. januara 1918., po starom 21. decembra 1917. — Rimokatolici: Genoveva; pravoslavni: Muč. Julijana.

Casnička i cino vnička kasina otvorena je do 12 sati u noći.

C. i k. vojnički dom: Citonica, soba za pisanje i igranje, kantina. Otvoreno od 7 sati izjutra do 9 sati uveče. Slobodan pristup svakome vojniku.

Beogradski orkestru tu zimskom pozorištu, prije Boulevard: Početak predstave u 7:30 sati uveče.

Kinematografi: Vojni kino u Kralja Milana ulici 56 (Koleseum): U 6 sati uveče predstava za vojne. — C. i k. gradjanski kino na Terazija na br. 27 (Paris): U 6 sati uveče predstava za gradjanstvo.

Noćna služba u ljekarnama: U sedmicu od 30. decembra do uključivo 5. januara 1918. obavljaju noćnu službu u Beogradu ove ljekarne: 1. rejon: apoteka Kusakovića, Knežev spomenik br. 2; 2. rejon: apoteka Nikolića, Buteljska ul. broj 2; i u 3. rejonu: apoteka Nikolića, Beogradska ul. br. 2.

Posjet bolesnika u bolnicama: U bolnici „Brko“: od 2—4 sata poslije podne. U bolnici „Brin“: od 9:30—12 sati prije podne i od 2—4 sata poslije podne. — U c. i k. gradjanskoj bolnici: u utrorak, četvrtak i nedjelju od 1—3 poslije podne.

Kužna bolnica: Posjeta nije dozvoljena. Obavještenja o bolesnicima dnevno od 11 do 12 sati prije podne na ulazu u bazu bolničke zgrade sa strane Vidinske ulice.

Vojno parno toplo kupatilo u Car Dušanovo ulici. — 1. Kupatilo u kadama: a) Za vojne osoblje otvoreno radnim danima od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne. — b) Za gradjanstvo radnim danima od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 9 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne.

2. Parno kupatilo za časnike i njima ravnim činovnike otvoreno je utrorak, srijedom, petkom i subotom od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne. — 3. gradjansko morskog pola otvoreno je parno kupatilo ponedjeljom i četvrtkom (ako u te dane ne pada kakav praznik) od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne. — Casnicima i njima ravnim činovnicima stoji na volju da se služe parnim kupatilom i u dane određene za gradjanstvo (ponedjeljom i četvrtkom). Blagajna se zatvara radnim danima u 12 1/2 sati, a nedjeljom i praznicima u 12 sati u podne.

Članovi austrijske delegacije u Beogradu.

Izaslanstvo austrijske delegacije, koje je stiglo u Beograd, da razgleda nasleštva i ustanove u okupacionoj oblasti Srbije sastoji se iz ovih članova: Njegova Preuzvišenost Alfons grof Mensdorff - Pouilly, dr. Friedrich knez Lobkowitz, dr. Emilian Schoepfer, Josef Fon, dr.

Robert Freisler, Otto Glöckl, Wilhelm Niklas, Wilhelm Tetschik i poslanik Habermann, kojima se u Budimpešti pridružio i član ugarske delegacije Okolicsany. U pratnji delegata nalaze se major Knežević, dvorski savjetnik Kony i dvorski savjetnik Kupka.

Grobovi u tujdini.

Zagrebačke „Novine“ donijele su ovih dana jedno pismo sa ostava Hvara u kome se između ostalog i ovo javlja:

„Prošloga mjeseca donijelo je mnogo čovječijih i sina po dalmatin kim obalama. Oko Hvara i Visa izvadilo ih se iz mora 14, a u samoj našoj općini. Nije se moglo razabrati, koje su narodnosti osim jednoga mlavara, koji je bio dobro sačuvan. Našlo se pri njemu nešto novaca, fotografija njegove žene i djece i nešto spisa, iz kojih se moglo razabrati, da je vojnik Srbin, prozimenom Knež-Milojković, koji je dolazio iz Parisa, a vojvao je u svoje vrijeme protiv našima kod Vajera. I žino su sigurno sa kojeg potopljenog broda.“

Za sjećanje na svoga muža za beogradsku sirotinju

Gospodja Ruža Vučković sa sinom, priložila je sirotinjskom odjeljenju opštine grada Beograda jednu stotinu kruna u mjesto trogodišnjeg pomenu svome dobrom mužu i ocu Nedeljku Vučkoviću, bivšem artiljerijskom pukovniku.

Istorijski kalendar.

Od nove godine premjestili smo svoju stalnu rubriku pod gornjim naslovom sa dosadanjeg mjesta pod „Mali podlistak“.

Pomocn za Milana Cvjetičanina

je danas u 11 sati prije podne u crkvi sv. Marka.

† Milutin Bojić.

Kako nam javljaju iz Švajcarske, umro je u Solunu mladi srpski pjesnik Milutin Bojić.

† Sima I. Avramović.

U Solunu je preminuo dr. Sima I. Avramović, načelnik ministarstva narodne privrede u 53. godini života. U svoje vrijeme saradjivao je kao književni kritičar, a u državnoj službi proveo je najviše vremena u Carigradu, a poslije kao konzul u Prištini. Sudjelovao je kao rezervni oficir u balkanskom ratu, a sada je umro od tifusa.

Traži se porodica zarobljenog vojnika

Porodica Vojislava Savića, zarobljenika u Ljubljini (Ruska Poljska — Austrija), potrebno je, da se javi tajništvu opštine grada Beograda, radi izvesnog hitnog saopštenja.

Priznanice za pomoć za mjesec januar

Priznanice za pomoć za mjesec januar izradjene su do broja 1600 i mogu se odmah danas i dobiti u uredima okružnog zapovjedništva Beograd-grad u Kralja Aleksandra ulici broj 5, u sobi broj 57, od 8 do 10 sati prije podne.

Istoga dana odmah po prijemu priznanice prije podne blagajna c. i k. okružnog zapovjedništva Beograd-grad isplaćuje i pomoć.

Kako prilikom prijema priznanice, tako i same pomoći potrebno je imati uza se redarstvenu legitimaciju, radi ustanovljenja identičnosti.

Umjetničke vijesti.

Gospodja Hana Stojanovička, supruga poznatog srpskog virtuozu na violini Stevana Stojanovića, doputovala je iz Praga u Beograd na stalno stanovanje. Gospodja Stojanovička je praška konzervatorstkinja i briljantna pianistkinja. Ona je poznata beogradjanima sa muževijevih virtuoskih koncerata u narodnom pozorištu i u dvoru pok. kralja Aleksandra, na kojim je koncertima pratila muža na klaviru. Preporučujemo kao izvrsnu učiteljicu na klaviru i učiteljicu pjevanja.

Produžena upotreba starih poštanskih maraka.

Raspisom vojnog vrhovnog zapovjedništva od 30. decembra 1917. produžena je upotreba vojnih poštanskih maraka drugog izdanja s likom pokojnog cara i kralja Franje Josipa od 31. marta 1918.

Dnevna temperatura u Beogradu.

2. januar: maksimum u sjeni +4,1, minimum —1,6; temperatura zemljine površine +6,0, na suncu +20,7.

Vrijeme na Balkanu.

Cijelo područje pokriveno, samo na obali Crnog Mora mjestimice vedro.

Vijesti iz Hrvatske i Bosne

„Namet na vilajet“.

Pod gornjim naslovom izdao je poznati vodji bosanskih muslimana-Hrvata Ademaga Mešić knjižicu, koja zaslužuje osobitu pažnju koli sa strane države, toli pojedinih gradjana.

Svrha je ove knjižice, da upozori već u pravo vrijeme pozvane faktore na način, kako bi se imale nakon ovoga velikog rata sanirati državne — dakle i narodne — finansije i time izbjekći eventualnim gospodarskim katastrofama.

Udariti na narod nove poreze po dosadašnjoj praksi i tim prihodima isplaćivati ratne zajmove, značilo bi podupirati kapitaliste, jer su oni za vrijeme rata najviše zaslužili, pa prema tome postali najveći povjerioci države, a u drugu ruku, ti bi se porezi opet prevallili na siromašnije gradjana u raznim formama poskupljivanja robe i materijala.

Radi toga predlaže pisac radikalnu mjeru, t. zv. namet na vilajet, u formi doprinosa u državnu zajednicu tako, da bi svi državljani imali doprinijeti prema svom imetku po nekom označenom postotku u državnu zajednicu, iz koje bi se onda namirile razne drž. potrebe, u prvom redu troškovi oko socijalne skrbi siromašnijih gradjana i troškovi oko saniranja ratom prouzročeni nevolja i šteta.

Gradjanin bi, koji ima manje od 2000 K pokretnog ili nepokretnog imetka, bio oslobođen od toga doprinosa, a ostali bi imali pokloniti u državnu zajednicu prema ovom procentu:

Od viška od 2000 do 10.000 K 5%, od 10 do 50 hiljada 10%, od 50 do 100 hiljada 20%, od 100 do 200 hiljada 25%, od 200 do 500 hiljada 30%, od 500 hiljada do jednog milijuna 35%, a od više od milijuna do više milijuna 50%.

Koji imaju imetka preko 10 milijuna, imalo bi im se dvije trećine od viška sasvim oduzeti i metnuti u državnu zajednicu, a država ima s tim imetkom prema najboljoj općoj državnoj koristi upravljati.

Upozorivši pisac još i na tu okolnost, da bi se na taj način naša valuta veoma pomoljšala, jer bi se državni dug veoma smanjio, kao na to, da bi gradjanin tim doprinosom u državnu zajednicu vrijednost svog imetka povećali, daklem sebi koristili, svršava svoju knjižicu ovim značajnim riječima, koje su dostojne jednog Ademaga Mešića, koji je svoju ljubav i nesebičnost prema svome narodu dosada pokazao mnogim djelima:

„Ja nijesam bogat, ali srazmjerno nijesam ni bez imetka, kako će tko suditi iz ove rasprave. Mene neki računaju u prvi razred bogatih gradjana Bosne i Hercegovine, a ja ću se sam eto ubrojiti u drugu klasu. Svakako dakle imao bih i ja prilično dosta dati u tu zajednicu... A za opće umirenje kažem još ovo: Ako se ovaj program ovako izvede, ja od svoga imetka poklanjam 75% državnoj zajednici.“

Ko poznaje Ademagu mora mu vjerovati, da govori u ovoj knjizi od srca.

Iz hrvatskog novinarskog društva.

Hrvatski ban Antun pl. Mihalović pristupio je prinosom od hiljadu kruna kao zakladni član „Hrvatskom novinarskom društvu“. Ujedno je iz zemaljskih sredstava doznačio pet hiljada kruna za mirovinsku zakladu „Hrv. novinarskoga društva“, pa će se jednaki iznos svake godine doznačiti spomenutomu društvu.

Osnuvanje velike banke u Dalmaciji.

Kako se javlja iz Zadra, dalmatinski „Zadružni savez“, koji je zadnjih godina bio razvio veoma veliku trgovačku djelatnost, te je uslijed velikog prometa polučivao i veliki dobitak, — namjerava osnovati novčani zavod sa 5 milijuna temeljne glavnice. Taj novčani zavod će se baviti finansiranjem trgovačkih poslova i moći će u većoj mjeri raditi, nego što je mogao savez.

Državno ustrojstvo austro-ugarske monarhije

Pošto skoro svaki dan piše u novinama sad o carevinskom vijeću u Beču, sad o saboru u Budimpešti i Zagrebu, a u posljednje vrijeme bilo je govora i o delegacijama, to zbog opšteg razumijevanja ustava i državnog ustrojstva austro-ugarske monarhije donosimo za naše čitaoce ove zvanilne podatke.

1. Ustav.

Kraljevine i zemlje, koje sastavljaju austro-ugarsku monarhiju, po nagodbenom sa zakonu od g. 1867. razdijeljene na dvije državne polovine (dualizam): na zemlje krunu ugarske (Tranva i tanija) i na kraljevine i zemlje zastupane u carevinskom vijeću (Gslanija). Obje polovine sačinjavaju ipak jednu moć i jednu, kojoj je uredovni naslov: „Austro-ugarska monarhija“.

Obje monarhijske polovine združene su zajedničkim vladavcem i zajedničkim državnim poslovima (per-onalna i realna unija), ali svaka polovina ima svoj konstitucionalno-monarhijski ustav.

Temeljni je zakon za cijelu monarhiju pragmatička sankcija od 1713. (primljena od austrijskih staleža 1720. i 1721., od ugarskih staleža 1723., u Hrvatskoj već 1712.), a prošlešava god. 1724. Njom se određuje nerazrješivost hapsburških kraljevina i zemalja, kao a pravo nasljedstva po prvorođstvu u muškoj, a ako muška izumre, u ženskoj liniji vladarske porodice.

Zajednički državni poslovi jesu: 1. zvanji poslovi s diplomatskim i trgovinskim zastupstvom u inozemstvu; 2. vojnički poslovi s mornaricom (osim za konodavstva o vojnoj dužnosti); 3. finansije zajedničkih posala.

ima u Srbiji i praznika, koje cio narod slavi i svetkuje. Po načinu, kako se ti praznici svetkuju, po običajima koji se na njima vrše i najzad po obrednim pjesmama sudeći, nesumnjivo je, da i ti praznici kao god i krsno ime dolaze iz starine mnogo ranije od hrišćanstva, i da su oni, i ako pod drugim imenom, praznovani još u vrijeme stare, mnogoboške narcđne vjere. Ovo se tim prije može uzeti, što se nekoliko od tih praznika svetkuju i kod Rusa, najistočnijih Slovena i Slovenaca, najzapadnijih, i što se svetkovanje i kod jednih i drugih prati običajima i pjesmama veoma sličnim u srpskom narodu. Najglavniji od tih praznika stoji u vezi s veyikim mjenama prirodnim, koje se događaju na zemlji, a koje izaziva sunčevo kretanje.

MALI PODLISTAK

Istorijski kalendar

Na jučerani dan, 2. januara 1777. godine rođen je u Arolsenu u Thürinskoj ugledni vajar Christian Rauch. Od njegovih djela najčueniji su spomenici Friedricha Velikog u Berlinu i kraljice Louise u Charlottenburgu. — 2. januara 1807. godine (po novom) kapitulirao je u beogradskom donjem gradu Gušanac Alija, pošto su Srbi na Sv. Andriju (12. de-

cembra po novom) bili zauzeli varoš Beograd. Na godišnjicu toga dana i suradnan govorili smo u našem listu opširnije o tim događajima. — 2. januara 1861. godine umro je u zamku Sanssouci u blizu Potsdama pruski kralj Friedrich Wilhelm IV. Rodjen je 15. oktobra 1795. godine, stupio je na prijesto 1840. godine. U toku njegove vladavine došlo je do burnih događaja 1848. godine. Te je godine dao ustav. 1849. godine odbio je njemačku carsku krunu, koju mu je nudila narodna skupština sakupljena u Frankfurtu. Pošao je 1857. god. teško nervno obolio, postavio te godine svoga brata, princa Wilhelma za zamjenika, a 1858. god. i za regenta. Posljednje tri godine svoga života proveo je povučen od svijeta u teškoj bolesti. — 2. januara 1870. godine došao je u Francuskoj na vladu kabinet Emila Olliviera, pod kojim je jula mjeseca isto godine došlo do njemačko-francuskog rata. — 2. januara 1871. god. bile su se u toku toga rata krvave borbe između njemačke vojske generala pl. Goebena i francuske vojske generala Faidherba-a kod Sopignesa i Bapaume-a, koje je posljednje mjesto toliko pominjano i u toku ovoga rata. U toku ovih borbi postigao je general Faidherbe izvjesnog uspjeha, ali ga nije mogao iskoristiti.

Na današnji dan, 3. januara 106. godine prije Hrista rodio se u Arpinumu čuveni rimski naučnik i polj-

tičar Marko Tulije Ciceron (Marcus Tullius Cicero), o kojemu smo već govorili prilikom godišnjice mučeničke smrti (7. decembra 43. god. prije Hrista). — 3. januara 1752. godine rođen je u Schaffhausenu čuveni švajcarski istoričar Johannes pl. Müller. Od ranog djetinjstva pokazivao je rijedak dar. Najglavnije mu je djelo zamašna istorija Švajcarske. Umro je 29. maja 1809. godine u Casselu u Hesenskoj, gdje je bio ministar prosvjete. — 3. januara 1912. godine umro je u Vratislavi (Breslau-u) književnik, istoričar i pravnik Felix Dahn. Rodjen je 9. februara 1834. godine u Hahburgu. 18. do 1888. godine bio je profesor na univerzitetu u Königsbergu, a zatim u Vratislavi (Breslau-u). Od njegovih istorijskih djela najčuenija je „Könige der Germanen“ („Germanški kraljevi“) i „Urgeschichte der germanischen und romanischen Völker“ („Praistorja germanških i romanskih naroda“). Na polju lijepe književnosti pisao je pjesme, drame, novele i prije svega svoje čuvene romane, među kojima takodje preovladuju istorijski sujeti, i to prvenstveno iz doba seobe naroda i pada zapadno-rimskog carstva. Najpoznatiji su mu romani „Ein Kampf um Rom“ („Borba oko Rima“), „Attila“ i dr. I njegova supruga Tereza (rođjena baronca Droste-Hülshoff) ugledna je spisateljica.

2. Državna glava.

Državna glava austro-ugarske monarhije je car austrijski i kralj ugarski. Vladarski je naslov trostruki: veliki, srđnji i mali. Polonji elasti: car austrijski, kralj češki, itd. i anostolski kralj ugarski. Vladaru pripada naslov: „carsko i kraljevsko apostolsko veličanstvo“. O soga je vladarevo po ustavu sveta, nepovredljiva i neodgovorna. Moć zakonodavnu (legislativnu) vrši vladar s narodnim zastupstvom (neime s austrijskim carevinskim vijećem, sa zajedničkim ugarskim državnim saborom, sa hrvatskim saborom i sa zemaljskim saborima), a moć upravnu (eksekutivnu), koja samo njemu pripada, po odgovornim ministarstvima (u Hrvatskoj po banu) i njima podređenim oblastima.

Vladar je najviši gospodar vojske, najvećeg rat, sklapa mir i državne ugovore. Trgovački ugovori i oni državni ugovori, koji državu opterećuju ili obavezuju pojedine državljanke, izdavaju se samo s dopuštanjem carevinskoga vijeća i zajedničkoga ugarsko-hrvatskog sabora. Sudačke se odluke vrše u ime vladarevo. — Stupajući na prijestolje zaklinje se vladar na ustav (u Ugarskoj za krunidbe a u Austriji u nazočnosti obiju kuća.) Vladarske su prijestolnice Beč i Budimpešta. — Za vladarevu su neposrednu službu kabinetska i vojnička kancelarija: prva za građanske, a druga za vojničke poslove.

Vladar je veliki meštar redova i j. počasnih znakova, koje on podjeljuje za lične zasluge. Ti su počasni znakovi: red zlatnoga runa; vojnički red Marije Terezije; kr. ugarski red sv. Stjepana; Leopoldov red; red željezne krunice i red Franje Josipa. Vladarica podjeljuje gospodjama visokoga plemstva red zvjezdanoga križa. Napokon je car i kralj utemeljio godine 1898. za gospodje Elizabetin red.

3. Zakonodavstvo.

a) Zemlje ugarske krunice. Ugarsko-hrvatski zajednički sabor u Budimpešti sastoji se od dvije kuće: velikaške, kojoj pripadaju nadvojvode, visoko plemstvo i svećenstvo, najviši državni dostojanstvenici i nekoliko od kralja imenovanih članova, i od kuće zastupničke, koja se sastoji od zastupnika Ugarske i Erdelja pa od poslanika hrvatsko-slavonskog sabora.

Članovi su velikaške kuće punoljetne nadvojvode, katolički i grčkoistočni nadbiskupi, biskupi i nadopati, dostojanstvenici protestantski i evan. ečke i sve, 18 državnih baruna, tri vrhovna suca, 3 poslanika hrv.-slav.-dalm. sabora, gubernator riječki, mnogi velikaši (knezovi, grofovi i baruni), koji plaćaju na godinu 6000 kruna izravnoga poreza, i napokon oni odličnjaci (najviše 50), koje kralj radi velikih zasluga doživljava imenuje. Kuća zastupnička broji u svem 453 zastupnika, na 5 godina izabranih, od kojih je 40 poslanika iz hrv.-slav.-dalm. sabora.

Ugarsko-hrvatski zajednički sabor vijeća od onim državnim poslovima, koji su svima zemljama krunice ugarske zajednički, a bez hrvatskih zastupnika kao „ugarski državni sabor“ vijeća za Ugarsku i Erdelj i o takovim poslovima, u kojima su Hrvatska i Slavonija autonomne (unutarnja uprava, sudstvo, bogostrojstvo i nastava), pa se o njima vijeća samostalno na „hrvatsko-slavonsko-dalmatinskom zemaljskom saboru“ u Zagrebu.

b) Zemlje austrijske. Carevinsko vijeće u Beču sastoji se od gospodske i zastupničke kuće.

Članovi su gospodske kuće: punoljetni principi carske kuće, glave plemićkih porodica imenovanih za nasljedne članove, nadbiskupi i svi biskupi, koji imaju kneževski naslov, pa doživotni članovi, koje car radi velikih zasluga doživljava imenuje. Zastupnička kuća broji 425 zastupnika, koji su na 6 godina neposredno izabrani.

Čarevinsko vijeće stvara zakone za sve austrijske zemlje.

Još ima svaka zemlja austrijska svoj zemaljski sabor (njih 16, pa gradsko zastupstvo trčansko kao 17. sabor), u kojem se vijeća o poslovima pojedinih zemalja, koliko nijesu pridruženi carevinskom vijeću. Zemaljski se sabori sazivaju svake godine, pa za upravu zemaljskih posala biraju iz svoje sredine zemaljski odbor, koji vodi zemaljske poslove, dok sabor ne saboruje i provadja sabsorske zaključke. Predsjednik sabora ujedno je i predsjednik zemaljskoga odbora.

Članovi su zemaljskih sabora zastupnici naroda birani na 6 godina i višiliste (nadbiskupi, biskupi i sveučilišni rektori).

c) Delegacije vijećaju o poslovima, koji su zajednički ugarskim i austrijskim zemljama. U delegacije se sastaju zastupnici ugarsko-hrvatskoga zajedničkog sabora (među tima 4 odaslanika između hrvatskih zastupnika i 1 između hrvatskih velikaša) i carevinskoga vijeća (po 60, od tih po jednu trećinu iz gornjih kuća), a biraju se na jednu godinu. Delegacije vijećaju svake godine izmjenice u Beču i Budimpešti; svaka delegacija (ugarska i austrijska) vijeća napose pod svojim predsjednikom.

Članovi delegacija, državnih i zemaljskih sabora jesu u vršenju svojih zastupničkih dužnosti neodgovorni i nepovredljivi.

4. Uprava.

a) Uprava zajedničkih posala. Za zajedničke poslove tri su c. i kr. ministarstva sa sjedištem u Beču, a odgovorna su delegacijama: 1. Ministarstvo

carske i kraljevske kuće i izvanjih posala; 2. Ratno ili vojno ministarstvo; 3. Zajedničko finansijsko ministarstvo.

Ministarstvu izvanjih posala podređena su u stranim državama poslanstva i konzularne oblasti. Ratno ili vojno ministarstvo najviša je oblast za c. i kr. stajaću vojsku i vojnu mornaricu. Oružana sila monarhije sastoji se od stajaće vojske, ratne mornarice, oba domobranstva i narodnog ustanka. Stajća je vojska razdijeljena na 16 zbornih i 1 vojno zapovjedništvo. — Ratna mornarica broji 140 brodova. — Vojnička je dužnost općenita a traje od 20.—42. godine, naime 3 godine aktivno, 7 u pričuvu, 2 u domobranstvu i 10 u narodnom ustanku.

Ministar zajedničkih finansijski vodi i vrhovnu upravu Bosne i Hercegovine.

b) Uprava zemalja ugarske krunice.

Za upravu zemalja ugarske krunice postoji 9 kr. ugarskih ministarstava, i to 1 u Beču i 8 u Budimpešti, koja su državnim saboru odgovorna. Na čelu ministarstava stoji ministar-predsjednik.

1. Ministarstvo kod carskoga i kraljevskoga dvora u Beču posrednik je između vladaoem i ugarskom vladom. 2. Hrvatsko-slavonsko-dalmatinsko ministarstvo posreduje između vladaoem, ugarskim ministarstvom i hrvatsko-slavonsko-dalmatinskom vladom. 3. Ministarstvo za unutarnje poslove rukovodi poltčku upravu Ugarske s Erdeljom, a podređene su mu neposredno županije (63) i sloboda kr. gradovi (25). 4. Ministarstvo za bogostrojstvo i nastavu (za Ugarsku s Erdeljem). 5. Ministarstvo pravosuđa (za Ugarsku s Erdeljem). 6. Finansijsko ministarstvo. 7. Ministarstvo poljoprivrede. 8. Ministarstvo za zemaljsku obranu. 9. Ministarstvo trgovine. (Svršice se.)

Narodna privreda

Kratka uputa za ratara

(Svršetak).

VI. FABRIČKE BILJKE.

1. Duvan.

Duvan uspijeva u toplim i suvim predjelima, gdje nema jakih proljetnih i ranih jesenjih mrazeva, i u zaklonjenim položajima od vjetrova. Najbolje sazri duvansko lišće u godinama sušnim i toplim i na položajima, koji su jugu okrenuti. Krečna ilovača ili blaga krečna glinuša najbolje su zemlje za gajenje duvana. Zemlja treba da je dovoljno plodna i umjereno vlažna, čista od korova i dobro urađena.

Najbolje napreduje poslije nadjubre-nih okopavanja, preoranog djetelišta i nadjubre-nog ozimog ječma. Poslije duvana svaki usjev dobro napreduje, jer ostavlja zemlju snažnu i dobro spremljenu. Zemljište, na kome će se duvan saditi, treba s jeseni dva puta preorati, i to: prvi put 10—15 cm. duboko, a drugi put 25—30 cm. Pred drugim oranjem treba zemljište nadjubriti sagorjelim stajskim djubretom. S proljeća, kada se zemlja prosuši, treba zemljište ponovo preorati, i ostaviti ga do samog sadjenja, kada će se samo dobro uzduž i popužjeko podržati.

Najglavnija je stvar, da se izbere od ore vrste duvana, koje će dati naj-ljepše i najbolje lišće duvansko. Duvan, koji se za pušenje sječe ili križa, treba da je lijepe boje, da lako gori i da ima prijatan miris. Duvan, koji se ne sječe, nego se lišće upotrebljava za smotavanje cigara, treba pored lijepe boje i lakog gorenja da ima još krupno i tanko lišće

Zbog hladnoće s proljeća i proljetnih mrazeva, a i zbog kratkoće vremena u porastu, iz duvanskog sjemena mora se predhodno izvoditi rasad.

U toplim lejmama duvan nikne i za rasadivanje stiče za 6 do 8 nedjelja, ali uvijek valja tako počašavati, da se sjeme u tople leje zasije najdalje do polovine marta mjeseca, kako bi na vrijeme stigle za rasadivanje.

Ako je proljeće toplije, onda će rasad i ranije stići. Kad rasad dobije 5 do 6 listića, onda je on potpuno razvijen, i tada ga treba početi rasadivati. Njiva se brazdačem ili pored kanapa unakrst izvrsta u razmaku od 40 do 45 cm., a zatim se preduzima sadjenje rukom pomoću sadijke.

Rasadivanje se vrši po oblačnom i malo vlažnom danu, a najbolje je poslije blage kiše. Sadijka od zvozdja ili limom okovana bolja je, jer se rupa pri izvlačenju ne zasipa zemljom.

Nekoliko dana poslije sadjenja treba pregledati, da li se sav rasad primio, pa prazna mjesta popuniti novim rasadom. Ako je vrijeme suvo, mora se rasad zalivati, i to uvijek pred večer. Kada poslije svršenog sadjenja prođe 10 do 14 dana, mora se na duvanštu izvršiti prvo prašenje malim motičicama. Poslije prašenja dolazi lako oziranje, a za tim zalamanje cvasti i zaperaka.

Najvažniji i najčešći posao jeste žetva ili branje lišća. Sve duvansko lišće ne sazrijeva u isto vrijeme. Najprije sazrijeva donje lišće, poslije 2 nedjelje srednje, a zatim najgornje. Lišće se bere samo na suvom danu izjutra. Kada se list sa stabljike skine, treba ga položiti na zemlju, da lice dodje dole a naličje gore, dok list ne provene, a po tom se vezuje u snopice, pošto se prethodno izdvcji po krupnoći.

Vrlo je važan posao sušenje lišća. Sušenje treba vršiti na toplom i promaj-

nom mjestu, ali u hladovini. Kada se naglo suši, lišće ne dobiva zlatno žutu boju, koja se od dobrog duvana traži, a ako se suši bez svjetlosti i toplote, može lako da pocrni. Stoga se duvan najbolje suši, kad se niže na kanap. Ima i naročito udešenih sušnica, pomoću kojih se duvan najbolje osuši i dobiva najčepšu boju.

Ako je vrijeme za sušenje povoljno, može se lišće za 3—4 nedjelje osušiti, a po tom u kalupe složiti i u svežnjeve vezati.

Prihod je po hektaru 800 do 1000 kg. dobrog duvanskog lišća i do 150 kg. podbiraka.

2. Hmelj.

Hmelj se gaji radi ženskog cvijeta, iz koga se vadi žut prašak, koji je vrlo potreban za varenje piva. Muški cvijetovi se ne upotrebljavaju, stoga se takav hmelj i ne gaji.

Hmelj se gaji na naročitim prostorima, jer može na jednom mjestu da ostane 12 do 15 godina.

Udjo god uspijeva i raste divlji hmelj, tamo se sa uspjehom može gajiti i pitomi, ali reba uvijek odabirati položaje, koji su za ostale usjeve nepodesni. Za hmelj se mora zemljište pringotviti riljanjem kao i za vinograd, jer on pušta korjen duboko i ostaje više godina na jednom mjestu.

Razmnožavanje se sadnicama (korenjacima), koje se uzimaju od podzemnih dijelova prošlogodišnje loze. Sadnice treba da budu 15 cm. dugačke, što deblje i da imaju što više pupoljaka, kako bi mlada biljka jače tjerala.

S proljeća se mljevena poravna i obilježe se redovi i mjesta, gdje će se sadnice zasadi. Rastojanje redova i kućica treba da je 1.5 do 2 metra u kvadratu ili trouglu. Jame za polaganje sadnica treba da su 40 do 45 cm. duboke i 30 cm. široke. Do polovine se jame napune sagorjelim djubretom ili kompostom, a zatim se zasade sadnice po jedna ili po dvije, pa se zemljom zatrpaju tako, da nad kućicom dodje malo uzvišenje. Pored svake kućice pobije se kočić, da bi se moglo kopaliti, ako trava izraste, prije nego što hmelj iz zemlje krene.

Prve godine ne daje hmelj roda, stoga se između redova može gajiti kupus, repa ili krumpir, da bi se isplatio kopaње i da ne bi zemlja beskorisno ležala godinu dana.

Drugo izdanje mjeseca marta ili aprila treba hmelj orezati. Ovo se može vršiti i s jeseni.

Kada izdanci poslije rezanja izbiju i narastu pol metra visoko, valja ih vezati uz prutku, koja treba da je najmanje 5 metara dugačka. Bolje je i jevtinije gajiti hmelj uz žice. Privezivanje hmelja uz prutku treba češće vršiti, dokle god hmelj raste.

Žetva hmelja pada od polovine jula do kraja avgusta mjeseca, kada cvijet dobije žuto-zelenu boju i naročito vrlo prijatan miris. Branje treba vršiti uvijek izjutra, dok je rosa, da cvjetni prašak ne bi ispadao. Bere se rukom, kada jući cvjetove s loze, ili se loza oreže, s prutke svuče i cvjetovi pokidaju.

Kada se hmelj obere, valja ga razastri na suvo promajno mjesto u tanke slojeve. Sušenje ne smije biti na suncu, već u hladovini, a najbolje na tavanu. Osušeni hmelj meče se u džakove i ostavlja na suvo mjesto do prodaje. Brže se i bolje hmelj suši u naročitim sušnicama, ali ovaj je način za prilike, gdje se hmelj u veliko gaji.

Prihod je po hektaru 400—500 kg. Najbolje je da se hmelj odmah proda, ali može se osušiti čuvati više godina.

! Izašlo !

Novo! Novo!

Juraj grof Oršić-Slavetički;

„Na konju i u rovu“

Cijena 2 K.

Može se kupiti u knjižari

S. B. Cvijanovića

Beograd

Knez Mihajlova ul. broj 16.

Porudžbine sa strane šalju se na gornju knjižaru ili na samog pisca: Uredništvo „Beogradskih Novina“, — Beograd.

ERKSPOZITURA PESTANSKE-UGARSKE KOMERCIJALNE BANKE u Beogradu — Knez Mihajlova br. 50.

Specijalno odjeljenje

za šiljanje novaca

ratnim zarobljenicima i interniranima.

Osnovna glavnica i pričuve

232,000.000 kruna.

TAJANSTVENA OTMICA.

(Nastavak).

Ako je Lola bila razumljela značenje pismanceta, ako je ona iz njega bila vidjela, da je bliza pomoć i oslobođenje, ona će na svaki način pokušati da još jednom pridje tobožnjem slikaru, da bi sazнала još što više. I zbilja, nije se bio prevario. Nije bio prošao ni cio sat, kada se ona prošunjala kroz pred-sobnje, plašljivo se obazirući. Hill je opazi kroz otvorena vrata, izadje brzo na prag i doturi djevojci list artije, na kojemu je bilo ispisano: „Čim vam bude brat izašao u grad, dodjite brzo do mene i ponesite jednu haljinu i svoju maramu. I jedno i drugo morate ovdje ostaviti, dok će te vi otići u onu prednju sobu do samih stepenica. Savjetujem vam u ime vašeg spasenja, da tačno izvršite ovo. Vaš otac i brat biće na svaki način upaseni; no ako se vi budete pokorili ovom mom savjetu to će sve biti izvršeno bez prolivanja krvi i bez velikih neprijatnosti po jednu vam dobro poznatu ličnost“. Dok je Lola čitala pismance, Hill je posmatrao izraz njenoga lica, na kojemu su se jednovremeno opažali i radost i strah. Ona se očividno borila sa samim sobom; pročitavši riječi ispisane na onom listiću, ona pogleda defektiva, kao da hoće nešto da ga moli. No kada po njegovom pogledu opazi, da on odlučno i nepokolebljivo ostaje pri svojoj namjeri, ona obori oči, klimnu glavom i ode u svoju sobu.

Valjda prvi put, od kada je slantovao u tome stanu, Hill je zatvorio vrata od svoje sobe, da bi se presvukao; „stari slikar“ bio je odigrao svoju ulogu. Oko dva sata stiče mu pomoć, i to g. Black sa dvojicom najjačih i najvješ-tijih policajaca iz njihove policijske uprave. Šretno im podje za rukom, da se neprimijećeno ni od koga sastanu sa Hillom i uvuku u neku praznu sobu naspram njegovog stana. Odmah zatim pojavljuje se i gazdarica, koja se, dijelom iz ženske radoznalosti, dijelom iz simpatija prema Loli htjela prisustvovati događajima, koji su se spremljali i koja se ponudi, da mladu djevojku uzme pod svoju zaštitu. Sada svi odoše u sobu, što se nalazila pred stepenicama, gdje su s nestrpljenjem čekali, da ode mladi Smith, koji je u to doba redovno odlazio u obližnju kafanu na čaićuk rakije, ali pri tome nikada nije izostajao duže od pola sata. Tek što se Lolin brat bio udaljio, pojavljuje se i ona sama, noseći sa sobom haljinu i maramu, kao što je to bio zatražio Hill. Sklonivši djevojku u rečenu sobu, mladi policajac pristupi izvodjenju svoga odvažnog plana; navuče Lolinu haljinu, zamota glavu u njenu maramu i odvažno, do duže ne bez potajne zabnje, hoće li mu poći za rukom ono, što je namislio, stupi u sobu staroga Smitha. Ovaj se bio izvalio na jedan divan, koji se nalazio baš prema samim vratima. Bacivši prvi pogled na silnu tjelesinu staroga džina, koji je naravno bio mnogo jači od njega, Hill za jedan čas posumnja u uspjeh svoga preduzeća. Da bi prikrrio svoje lice od starca, kako ovaj prije vremena ne bi primjetio prevaru, Hill izvuče džepnu maramicu i stade tobož jedan put za drugim iz sve snage kihati. Starac se namršti i zlovoljno promrmlja: „De, da nećeš sada i ti da prolaješ?“

Hill na to naravno ništa ne odgovori, već sjede na jednu stolicu pokraj prozora i stade se praviti, kao da uporno gleda nešto na ulici. Naime Hill je htio time namamiti starca, da napusti svoje mjesto, jer dokle god se on nalazio u svom dotadanjem položaju, nije bilo moguće izvršiti prepad nad njim, a to je opet s obzirom na Smithovu snagu bio najzgodniji način, da mu se doskoči. No kao u prkos starac nije htio ni da mrdne. Vidjevši se u nemogućem položaju, Hill se najzad naže kroz otvoreni prozor i kao tobož slučajno klaknu, pretvarajući se kao da je vidjeo nekog na ulici, koji ga je neobično interesovao. Ovo mu je lukavstvo i pomoglo. Smith kao oparen skoči i uplašeno pridje Hillu. „Stari jel“ dreknu on, „Kog to djavola zvjeraš?“ Tek što je bio izgovorio te riječi sčepaše ga s ledja nečije snažne ruke, kojima se on i pored najčepšijeg otpora nije mogao oteti. „To si mi ti napravila, nevaljalice!“ urlaše je, pjenjući se od gnjeva, starac, koji je još jednako smatrao prerušenog Hillu za svoju čerku. On skupi svu svoju džinovsku snagu i pridje Hillu, vukući sa sobom lude, koji su ga vezivali, naže se nad njim i šanu mu: „Smiesta da si uklonila onaj znak sa vrata! Jesi li čula!“

Hill bez i jedne riječi ustade i ode kao da se pokorio ovoj zapovijesti; u stvari pak defektiv je onim komadom krede, što ga je bio našao, još pod-bijao onaj krst na vratima, u mjesto da ga izbriše. U međuvremenu su staroga Smitha već bili odveli u suv dnu sobu, a Hill se opet vrati na svoje mjesto pored prozora, da tamo sačeka Lolinog brata.

Ne prođe ni pola sata kada se naglo otvoriše vrata, na kojima se pojavljuje mladi Smith.

„Gdje je otac?“ zapita on zlovoljno, nemajući se sa praga.

Hill slegnu ramenima, ali ništa ne odgovori, ni u opšte okrenu glavu. „Jesi li poludjela, te zvjeraš kroz prozor mjesto da odgovaraš?“ izdera se on.

Hill u opšte kao da nije obraćao pažnju na to, već najedared ustade i podi-

že ruku, kao da hoće da znak nekome na ulici. I ovo mu je lukavstvo upalilo. Mladi Smith uz gadnu psovku poletje na Hillu i udari ga iz sve snage svojom koljagom po glavi. No toga časa već ga je postigla ista sudbina kao i njegovog oca. Ma da se branio kao mahnit, bio je u roku od dva-tri minuta savladan.

XI.

Smith je u svojoj jarošti toliko bio udario Hillu, da se policajac s mjesta srušio onesviješćen; no on se ubrzo oporavi, ustade, zbaci sa sebe žensku haljinu i ode u sobu, gdje su ona dvojica vezanih ruku i nogu sjedili na klupu i očekivali svoju dalju sudbinu. Wilsen veselo stiče ruku svome mladjem kolegi. „E to vam je baš upalilo“, reče smješajući se, „i to ste sretni koliko ste teški, kada ste izašli na kraj sa ovom dvojicom zlikovaca“.

„Zbilja“, odgovori Hill, „a malo je faljilo, pa da mi onaj mladi smrši konce“.

(Nastavice se.)

Poslijednje brzojavne vijesti

Izvjestaj njemačkog vojnog vodjstva

Kb. Berlin, 2. januara.

Zapadno bojište:

Front prijestolonasljednika Rupprechta bavarskog:

Od Dixmuidena do Deulea pojačala se u pojedinim odsjecima od podneva topnička djelatnost. Topnička je djelatnost prolazna, a u vezi sa uspješnim izvidjanjima, oživjela je usjeverno i južno od Lensa. Vatra se od vremena na vrijeme pojačala i također između Arrasa i St. Quentin-a. Broj engleskih vojnika, koji su posljednjih dana zarobljeni južno od Marcoinga, povisio se na 500.

Front njemačkog prijestolonasljednika:

Sjeverno od Prosnesa i s obje strane Ornesa pojačana borbeno djelatnost. Izvidjačkim napadima na više mjesta fronta zarobljen je izvestan broj francuskih vojnika.

Istočno bojište:

Nema ničeg novog.

Tajlansko bojište:

Vatrena se djelatnost na asijskoj visoravni u području Monte Tomba od vremena na vrijeme uzdigla.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

NJEMAČKO KRUNSKO VIJEĆE.

Kb. Berlin, 2. januara.

Listovi javljaju, da će se danas poslije podne u zamku Bellevue pod predsjedništvom cara održati krunsko vijeće, koje će se u glavnom baviti rezultatima pregovora u Brest-Litowsku.

Kb. Berlin, 2. januara.

Wolfvov ured javlja: Danas poslije podne primio je car u zajedničkoj audijenciji državnog kancelara grofa Hertlinga, maršala pl. Hindenburga, generala Ludendorff-a, državnog tajnika grofa Roederna i državnog tajnika dr. pl. Kuhlmana.

UKRAJINSKI SU DELEGATI ZA PREGOVORE STIGLI U BREST-LITOWSK.

Kb. Brest-Litowsk, 2. januara.

Ovamo je stigla jedna ukrajinska deputacija, da sudjeluje kod pregovora za mir.

USPOSTAVLJEN IZRAVNI ŽELJEZNIČKI SAOBRAĆAJ BREST-LITOWSK—PETROGRAD.

Kb. Beč, 2. januara.

Iz glavnog stana za ratnu štampu javljaju: Za olakšanje izravnog saobraćaja tečajem mirovnih pregovora u Brest-Litowskom uspostavljena je željeznička veza između Brest-Litovskog i Petrograda

Malene djevojčice

I sve dame dobivaju nježnost i svježinu kože, ako upotrebljavaju Diana Alabaster puder i Diana crème.

Mala doza ili lončić K 2.—Velika „ „ „ „ K 4.—koji se mogu postuđati dobiti. Glavno prodavalište: „Diana“, Handels A. G., Budapest v.

Nador utca 6. 3

CIJENE OGLASIMA:

Osmisla jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:

Osmisla jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 16 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar retka (70 mm široko) staje . . . 48 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

ZUBNI LJEKAR KRISTINA ORLUŠIĆ
Beograd, Terazije br. 9.
I. sprat.
Ord. od 8-12 prije podne,
i od 2-6 poslije podne.
Vještački zubi u zlatu i kaučuku, sve vrste plombi, vađenje zuba bez bola, liječenje i čišćenje zuba. 34386-1

ZUBNI-ATELJE J. SIDVERCA
DIPLOMIрани DENTIST
Beograd, Kralj Milana ul. 57,
specijalista za vještačke zube
u zlatu i kaučuku po najboljoj
amerikanskoj metodi. Izrada
solidna. Materijal najbolje
kačvoće. Prima od 8-12
i 2-6 sati po podne. 941

DOKTOR Milivoje G. Cermanović
specijalista za kožne i polne
bolesti
prima od 1-3 po podne u
Kralja Aleksandra ul. br. 84
i prima u Mutapovoj ulici br.
38 od 5-8 dame i od 6-7
muške. 34538-1

Kupovine i prodaje.
Ženske cipele
pljike i duboke, odlične, pred-
ratni materijal, br. 34-38. Po-
poljne cijene. Na nar i na
više. Radnja Kralja Aleksandra
ulica 10. 34315-2

Ženske šešire
i ostale novitete, prodaje po
spuštenoj cijeni, salon
Sime Lazarevića, Kralj Mi-
lana 120 (u dvorištu)
34407-2

PRAVOG TURSKOG RATLUKA
ima na stovarištu u de-
likatesnoj radnji Dimitri-
je Trandafilidis, Knjaz
Mihajlova ulica 24 i pro-
daje na više i na malo
uz umjerene cijene.
34513-2

Rafovi
i tegza novi, na prodaju. Upti-
tati u Kralja Aleksandra ulici
27. dućan broj 1. 34520-3

Klavir
ko ima da proda, neka se javi
u dućanu g-din Kuželovoj, Kr.
Aleksandra 72. 34493-2

Arslamsko i kupusno
seme ima na prodaju uz ga-
ranciju, Gjorđe Pavković, sve-
štenik u Smederevu 34438-2

Maslac (Butter) Jaja, med
veće i manje količine kupujem.
Ponude stati „Poslastičarici
Dušana Todorovića, Kralj Mi-
lana ul. br. 26, Terazije.
Prodavci iz unutrašnjosti neka
me obavještavaju zbog brz-
gog saobraćaja preporučeni-
m pismom. Količinu robe, vrije-
me liferovanja, i poslednju ci-
jenu. 34556-2

Odjele muško
ima na prodaju i može se
vidjeti u Poslastičkoj ul. br. 4.
34560-2

Očuvan zimski muški
kaput,
prodaje se u Poslastičkoj ulici
br. 20, poslednja vrata u dvo-
rištu levo. 34559-2

Namještenja.
Apoteci u Bajinoj Bašti
potreban je apotekarski
pomoćnik ili stariji pri-
pravnik. Sa uslovima
obratiti se Milij. Milo-
vanoviću, apotekaru
Bajina Bašta, okrug
užički. 34586-3

Mladja žena
koja zna i kuhati, potrebna je.
Javiti se Jovanova 81 parter
ili Kolarčeva br. 9. 34527-3

Traži se čovjek
za nošenje drva na prvi sprat
i za nabavku po rejonima. Upti-
tati Balkanska 18, I. sprat desno.
34554-3

EKSPOZITURA
MAGJARSKE ESKONTNE I MENJAČKE BANKE
U BEOGRADU, KNEZ MIHAJLOVA ULICA BR. 32.
Izvršuje isplate pismenim i telegraf.
skim putem ratnim zarobljenicima i
interniranim licima pod najpovoljnijim
uslovima. 34109
Savjetnik Ekspoziture Kosta J. Po-
pović Direktor Narodne Banke.

Časnička menaža
ces. i kr. ugarskog odjeljenja
Sumadijska ulica br. 12 traži
poslužitelice odnosno poslužite-
lice. Nastup službe odmah.
Reflektanti mogu se izmudju
3-4 sata po podne, u labora-
toriju prijaviti. 1046

Traži se žena
za sav kućevni posao, da zna
i da kuva plata dobra. Javiti
se od 10-2 sata poslije podne.
Smiljanica 41. 34551-3

Učiteljica
traži se za pouku za prvi raz-
red osnovne škole. Nastavni
te jezik nemački. Uptitati u
Resavskoj ulici 18, I. sprat.
Gospodja obita G. 34555-3

Stanovi.
Traži se
jedna namještena soba sa za-
sebnim ulazom, Terazije, Knez
Mihajlova ili u neposrednoj
blizini. Uptitati uredništvo ovog
lista pod znakom „Leutnant
685“. 34420-4

Elegantan stan
sastoji se od 2 do 3 sobe uz
nuzdoprostorje, tražim pod na-
jam. Ponude uz naznaku ci-
jene predati upravi lista pod
„Stan 700“. 34549-4

Tražim
namještenu sobu kod jedne po-
roditelje, gdje bi se preko dana
moglo paziti na moje djetete.
Ponude u upravi „pod Fami-
lije 701“. 34544-4

Elegantan stan
s namještenjem i zasebnim ula-
zom. Obratiti se oglasnom o-
djeljenju pod šifrom „702 stan“
34564-4

Predavanja.
Pianistkinja,
svršena konzervatoristkinja, da-
je časove iz klavira i pjevanja.
Obratiti se u Zdravljaku* Kralj
Milanova br. 14. 34546-7

Maturant
bi spremna učenicke iz nižih
razreda gimnazije. Obratiti se
oglasnom odjeljenju pod šif-
rom „Maturant 703.“ 34565-7

KORESPONDENCIJA.
Jovanu Premoviću, Gene-
va, da dostavi Milivoju Pono-
viću, blagajnika prokupačke
okružne blagajne. Platu muju
255 leva koju ste mi poslali
preko g-die Leposave Gjorđević
u Prokuplju ne mogu ni-
kako primiti, zato mi u budu-
će uvijek šalite na adresu
moje sestre Danica Penlatović,
Vojvode Milenkova ulica br. 5,
Beograd. Mnogo hvala i po-
zdrava šalje vam Draga Ignja-
tović, učiteljica, Aleksinac.
34531-8

Ručni mlin 1070
Trgovcima rabat!
Isto što ga slika pokazuje, izrađen od najboljeg, tvrdog materijala, naj-
bolji i najpraktičniji od svih; tež 12-13 kg. i do 4 za tešan sat 13 do 15 kg.
trošak od mlina: drvo, fino i najvještje, mlin košta 175.— kruna, za-
ključno postavljanje i pakovanje i šalje se po uprjed. isplacenoj
prodžbini franco svakom poštom u tri paketa; pošto je paket ne sme
da teži više od 5 kg. Da je mlin od dobrog materijala dajte se i garancija.
Naruđbine se vrše kod firme: (Kores. srpsko-hrvatska.)
„D. Stručin, Beč 18. Bezirk Höhnegasse 4“.

VINA
crna i bijela nova
prodaje od 5 litra naviše
Todor Mraović
Dušanova ulica br. 6.
34561

Stampom car. i kralj. gubernijske štamparije u Beogradu.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, U 160. broju Beograd-
skih novina od 13. juna tek.
god. molila sam vas: da me
izvjestite o momu mužu Gior-
đu Jelačiću, kole ni do danas
nisam dobila odgovor. Ja vas
svesrdno i najpokoynije molim
da me izvjestite o momu mu-
žu, za koga već 20 mjeseci
ništa ne znam i ne čujem. U
građanstvu je moj muž pisar
opštine grada Beograda. Molim
vas, izvjestite mog muža, da
sam u očajanju, što mi se ni-
kako ne javlja i ako sam ne-
brojno pisama poslala na sve
strane za nje. Izvjestite ga,
da sa svojim očima ništa nije
bolje, jer ja sam ovoga rata
potpuno izgubila svoj vid, i
sam uslijed toga još i više
nesrećna i očajna; što ništa
ne čujem za njega. Dalje mo-
lim vas izvjestite ga, da sam
u velikoj novčanoj oskudici i
da živim u Leskovcu kod mo-
je sestre i majke; neka mi poš-
lje svoju sliku, da se bar
njome utješim. Želim mu naj-
bolje zdravlje i svesrdno ga
ljubim i pozdravljam, tako i
moja mati, sestra i sestrićina.
Smilujte se i obradujte me sa
skorim odgovorom. Odgovorite
mi na adresu moje sestre: An-
gelina Pantić, učiteljica, Les-
kovac na Moravi, Niška ulica
br. 32, Blagodari vam i želj-
no očekuje vaš odgovor sa
odličnim poštovanjem, Milena
Dj. Jelačić, Leskovac.
33417-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Molim da izvjestite mog
brata Ljubomira Stokića, bol-
ničara pri štabu Morav. divi-
zije prvog poziva: Dragi Ljubol-
Novac sam dobio još maja
mjeseca 292 kr. Dvije slike
smo ti poslali, za što moje kar-
te ne dobiti'as ja ne znam. Novac
pošali, ja tačno dobiham. Primi
pozdrav. Milisav Stokić, frizer,
Kr. Aleksandra br. 1. 34530-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Molim dostavite Jovanu
Ivanoviću, stražaru Intendant-
skog voza: Dragi sinovče! Iz-
vjesti me o momu mužu Mi-
lijanu Ivanoviću, koji mi se
već godinu dana nije javio, da
li je živ i zdrav. Mnogo te
pozdravlja tvoja sestra Milica
Ivanović, selo Veliki Borak,
srez Umka. 34529-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Gasse 3545. M. B. Gene-
va. Molim za jednu dobrotu.
Moj muž Živojin Sreć opan-
čar inače vojnik 8. puka 2.
poz va dunav. divizije, sad se
nalazi zarobljen, a ja se nal-
zima u velikoj oskudici sa č-
tvoro sime djece, ranije sam
živjela od zarade mog muža.
Sin mi je umro, pa vas mo-
lim ako možete posrditi da
da dobijem koliko se može,
novčane pomoći neka mi se
pošalje da bi ma koliko toli-
ko stanje olakšala. Učinite to
dobro na kome ću vam biti
vječno blagodarna. Ja mislim
i u nadl sam da me nećete
zaboraviti. U naprijed blago-
dari i poštuje vas, Draga Z.
Sreć. A 2849-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Na ime plate od 1. janu-
ara 1916. god. pa do danas
nisam primio ništa. Molim Vas
poradite, gdje treba, da mi se
zaostala plata izposlje i u bu-
duće da mi se šalje redovno,
pošto sam u krajnoj oskudici
sa porodicom. Bio sam pisar
II. kl. leskovačkog gradskog i
sreskog suda. Sada živim u
Beogradu. Poštuje Vas Svetlo-
slav Kovačević, sudski pisar,
Beogradska ulica broj 22.
34543-8

Jovanu Premoviću, da do-
stavi Stevi Ačimoviću, Geneva.
Primih. Mnogo vam blagoda-
rim. Pokorno vas molim ne-
zaboraviti me. Vječno vam bla-
godarna, Milica Milošević, Be-
omuzević, Pričević, Valjevo.
A 2847

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Da dostavi Stevi Ačimoviću,
Geneva. Dolje imenova-
ne molimo, da nastanete, da
se i nam pošalje pomoć. U-
napred blagodarne: Anđja Mi-
loja Jokića, iz Suvodanje, Va-
ljevo. Muž umro 1914. u Stu-
blinama kao obveznik 3. čete.
4. bataljona, drinske divizije
dopuna, opterećena sa dvoje
djece; Petrija Živana Rakića,
iz Suvodanje Valjevo. Muž po-
ginuo na Gutčevu, 1913. god.
kao obveznik 2. poziva 5. pu-
ka drinske divizije, optereće-
na sa troje djece. Radoika
Mitra Aleksića, iz Suvodanje
Valjevo, rješene valjevskog
prvostepenog suda. A 2847-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Da dostavi Josifu Manoj-
loviću, Poste-restante, Lausanne.
Dragi Josife. Po tvom izvje-
štaju uvidjela sam, da si jako
zabrinut. O namj nemoj bri-
nuti. Mi smo svi živi i zdra-
vi kao i tvoje sestre. Svi te
mnogo pozdravljamo i ljubimo.
Tvoja žena Vera Manojlović,
Riga od Pere 16. 34525-8

Jovanu Premoviću, Casa
3445. M. B. Geneve. Najčiti-
vije Vas molimo, poradite kod
nadležnih, da nam se ukaže
novčana pomoć na račun na-
šeg dvogodišnjeg primanja, za
Abdula Junuzovića i Jovana
Malkokovića, oha školska stu-
žitelja u Vučitrnu, Trifuna
Murganića, tumača sreza dre-
ničkog, nalazimo se u velikoj
oskudici sa po pet članova u
kući, u nadi smo za pomoć.
Svi smo u Vučitrnu na Ko-
sovu. A-2848-8

Petović: Gramatike (ćirilica)
Nemačkog jezika
Francuskog „
Engleskog „
Talijanskog „
Ruskog „
svaka K 5.25
Može se dobiti u knjižari
„NAPREDAK“
Beograd.
Knjaz Mihajlova ul. 9.
996-1
A 2849-8

Ugalj za domaću upotrebu
!! prispio !!
Prodaje se na Terazijama 38, u trgovini Dj.
Mitrovića. 34563

Oglašujte u Beograd. Novinama
NA PRODAJU
U zgradi Sremska ulica br. 2. prije Mesar-
ska Banka Zelena Venac ima na prodaju
razna vina i sirčeta vinskog uz umjerene cijene.
Radnja je otvorena svakog dana od 6
sati ujutru do 6 u večer.
Obratiti se u istoj zgradi. 34540

Izvjestavamo naše prijatelje i srodnike,
da ćemo našom dragom i nikad nepre-
zaljenom ocu i dedi
Jerotiji A. Milivojeviću
biv katedžiji na Savi
davati četrdeseto-dnevni pomen u petak 4.
januara u 11 sati prije podne u Savinačkoj
crkvi.
Beograd, januara 1918.
Smiljaniceva ul. br. 26.
Ožalošćeni:
sin Milivoj J. Milivojević, djak; kćerke: Mila M. MHH
i Desanka; zet Milivoj Mitić major; brat Sima MIL-
ivojević trgovac; snaja Nada; unuci i unuke i ostala
rodbina. 34553

Izvjestavamo srodnike i prijatelje,
ovdje u Srbiji i na strani, da je naš
mili i neprežaljeni
Miloje (Mico) N. Bugarić
umro 8. decembra ove god. u 19. go-
dini i 4 mjeseca svoja života.
Blagodarimo prijateljima i srodnicima,
koji nam depešom i pismeno izjaviše
saučešće, u ovoj našoj žalosti.
Tako isto blagodarimo građanima i
građankama grada Kraljeva, koji na-
šeg Mića ispratiše do vječne kuće.
Kraljevo 28. decembra 1917. god.
Ožalošćeni:
otac Nikola Bugarić; brat Svetoslav; sestre: Lenka i
Vinka; zetovi: Gjorđe Jevtović i Filip Trifunović;
snaha Anka; tetke: Raika J. Radovanović i Savka N.
34528 Knežević.

Porodica Milana Jovanića, inžinjera, člana firme Slucki i Co.
prilikom smrti svoje mile
MARE
koja ispusti svoju plemenitu dušu 27.XII. 1917. u 19. godini svoga
života, smatra za dužnost, da toplo zablagodari svima svojim rođacima,
prijateljima, poznanicima i školskim drugaricama, koje pored iskrenog
saučešća u našem prevelikom bolu, priložiše mnogo lijepih vijenaca i
cvieća i milu nam pokojnicu ispratiše do njene vječne kuće. Istu bla-
godarnost dugujemo drugaricama Privatne Ženske Gimnazije, koje su
umjesto priloženog vijenca potpomogle jednu siromašnu učenicu.
Duboko blagodarimo i svima g. g. članicama i članovima Be-
ograd. pjev. društva sa g-djicom Sokom Preličevom na čelu, koji su
svojom lijepom i pobožnom pjesmom u crkvi odali posljednju počast
našoj dobroj Mari.
Najzad blagodarimo od sjeva svima ostalima, koji su u ovoj
našoj velikoj nesreći ma na koji način ublažili naš bol i tugu.
U Beogradu, 1. januara 1918. 34549

Dr B. Zavadjil izvještava svoju rod-
binu, prijatelje i poznanike, da je nje-
gova kći
Jovanka Zavadjil
nastavnica više ženske škole,
poslije dugoga i teškoga bolovanja 1.
tek. mjeseca preminula.
Sahrana će biti 3. tek. mjeseca u
3 sata poslije podne.
Beograd januara 1918. god. 34569

Izvjestavamo srodnike, prijatelje i poznanike,
da ćemo našoj dragoj, miloj i nikad nezaboravljenoj
Aleksandri (Banetu) Lero
rodjenoj ZORIĆ
davati iro-godišnji pomen 5. januara ove godine, u
10 sati prije podne na grobu. Parcela broj 25.
Beograd, januara 1918.
Ožalošćena porodica:
mali Kristina, braća: Radovan i Milorad
Zorić; sestra Milica, zet Mihailo Stanić,
vinar i ostala familija.
34562

Mojoj dragoj i neprežaljenoj majci
Mariji Ristić
davacu šestomjesečni pomen, u subotu
5. januara u 10 sati prije podne, u
crkvi sv. Nikole na Novom Groblju.
Beograd, januara 1918.
Vojvode Milenkova 3.
Ožalošćeni: kći Leposava Robović; snaha:
Leposava Ristić; unuci: Tadija i Ružica.
34558

Našem milom i nikad neprežaljenom
Iliji Cvetiću
davacemo polugodišnji pomen u petak
4. ov. mjeseca u 11 sati u Sabornoj
crkvi.
Beograd, 1. januara 1918. god.
Ožalošćeni:
supruga Danica; sin Bora; majka Ruža; braća:
Sveta i Danilo; sestze: Alba i Daša i ostala
mnogobrojna rodbina. 34550

Javljam prijateljima i poznanicima, da
je naša dobra, mila i nježna mama
Ivanka Čupić
poslije kratkoga bolovanja preminula u svo-
joj 49 godini 31. prošlog mjeseca 1917.
godine u Saraorcima, ostaviv nas, da je
vječito oplakujemo.
Saraorci, 2. januara 1918.
Ožalošćena djeca: Desanka, Zagorka, Olga
i Dragoljub; zet: Djoka Delikladić.
34557

Anastasija Marić s porodicom izvještava
srodnike i prijatelje, da će svome suprugu,
odnosno ocu i dedi
Milanu Mariću
penzioneru
davati šesto-mjesečni pomen u subotu 5.
januara u Vaznesenskoj crkvi u 10 sati prije
podne.
Beograd, januara 1917.
Vojvode Milenkova br. 20. 34558

Sa prevelikom bolom u duši izvještavam
srodnike i prijatelje, da ću mome milom
nikad neprežaljenom mužu i zetu
Jovanu D. Rigi
vojenom marvenom lekaru
činiti dvogodišnji pomen u četvrtak 11. ja-
nuara 1918. godine u 10 sati prije podne u
Jagodinskoj crkvi.
Jagodina, januara 1818.
Do groba ožalošćena supruga Zorka; tašta
Marija. A 2850

Izvjestavamo srodnike i prijatelje da je
naš dobar otac, svekar i deda
Aleksa Popović
nčitelj u penziji
preminuo 31. decembra u 82 godini svoga
života.
Beograd januara 1918. god.
Ožalošćeni:
sinovi: Čeda, pukovnik, Dušan, novinar; kći Branka;
snajc: Vida, Julkica, Erna; unučić: Bogdan, Milka,
Nada, Jelkica, Mara i Aclka.
34541